

der var Uensartethed i Kommissionernes Afgørelser af forskellige Spørgsmaal vedrørende Statslaan til Landarbejdere, og det er ganske rigtigt. Den Opdagelse har jeg selv gjort, og det glædede mig, at den højtærede Minister har gjort den samme. Jeg har flere Gange udtalt, at jeg fandt det aldeles nødvendigt, at Amtskommissionerne kom sammen og drøftede Spørgsmaalene, saaledes at vi Landet over kunde faa saa ensartede Regler og Afgørelser som muligt. For vi kan nok skrive en Lov, men dens Udførelse kan i mangt og meget være afhængig baade af de stedlige Forhold og af dem, der skal føre den ud i Livet. Jeg har ment, at en saadan Drøftelse burde finde Sted efter en Revision — nu staar vi overfor den tredie Revision, og de har alle været grumme nødvendige —, derved vilde vi have undgaaet mangen en Uensartethed. Jeg haaber, at den højtærede Ministers Udtalelse vil have til Følge, at Kommissionerne træder sammen en Gang imellem for at drøfte de Spørgsmaal, der foreligger.

§ 13 om Tillægslaanene dvælede jeg længst ved; jeg udtalte, at jeg fandt, det var en uheldig Bestemmelse, der laa i de 3 Ord: „i den Anledning“. Der staar i § 13, at naar der købes mere Jord til et Husmandsbrug, kan der gives Tillægslaan ogsaa til Bygninger, som var nødvendige „i den Anledning“. Disse tre Ord afskærer Kommissionerne fra at give Tillægslaan til Bygninger alene. Det lod til, at Ministeren ikke var saa helt uenig med mig i det Spørgsmaal. Derimod mente det ærede Medlem fra Lejre (N. Frederiksen), at Spørgsmaalet ikke havde videre Betydning. Da jeg mener at have motiveret mit Standpunkt i mit første Foredrag, som nu foreligger i Fortryk, skal jeg ikke komme nærmere ind herpaa. Naar det ærede Medlem fra Lejre ser lidt anderledes paa Sagen end jeg, kan det maaske bero paa, at man paa Øerne, hvor man har de gode Jorder, nok saa godt kan se, hvorledes Bygningerne skal være, naar et Husmandsbrug skal oprettes, som i Jylland med de daarligere Jorder; naar der her kommer en driftig Mand til, kan han senere hen komme i stor Trang for at faa sine Bygninger udvidet og forbedret.

Hvad jeg i øvrigt har udtalt angaaende Tillægslaanene, skal jeg ikke vende tilbage til, idet jeg mener, at vi kan faa Spørgsmaalet afgjort i det Udvalg, som antagelig bliver nedsat. Jeg haaber, at de Betragtninger, jeg har gjort gældende,

skal vinde Tilslutning, og det lod jo til, at den højtærede Minister i saa Fald ikke vilde lægge Hindringer i Vejen.

Den højtærede Minister udtalte, at i § 7 fandtes den Ændring, som han ansaa for den allervigtigste. I mit første Foredrag omtalte jeg denne Ændring og sagde, at jeg ikke var enig med den højtærede Minister desangaaende, men jeg indrømmer, at han har foreslaaet den i fuld Overensstemmelse med den Indstilling, som Amtskommissionerne vedtog i Fredericia. Den højtærede Minister sagde, at han ikke vidste, jeg var imod den. Nej, det kunde han ikke vide, for det gik i Fredericia, som det gaar saa ofte: Naar det drejer sig om et stort og indgribende Spørgsmaal, er der altid enkelte Punkter, hvor man er uenig og betænkelig ved at gaa med. Vi vilde imidlertid gerne, at Kommissionerne kunde blive enige om en fælles Indstilling, og derfor bøjede jeg mig og stemte for Indstillingen. Men det ærede Medlem fra Køge (Mads Larsen) vil vistnok erindre, at jeg ikke var fuldstændig enig i den. Ved de Udtalelser, som nu er fremsatte, er jeg heller ikke blevet overbevist om, at Forslaget om, at der ingen bestemt Maksimalgrænse bliver, men at der i den fremtidige Lov kommer til at staa, at Ejendommene ikke maa blive større, end at de bevarer Karakteren af Husmandsbrug, er rigtigt. Der er ikke i, hvad der hidtil er sagt, kommet noget positivt frem om, hvad der skal forstaas ved et Husmandsbrug. Den højtærede Minister forstod det saaledes, at det skulde være en Ejendom, der kunde føde en Familie. Men det er lidt vidt spændende; det er slet ikke saa helt let at afgøre paa de forskellige Egne, hvad der skal forstaas herved, thi de forskellige Familier skal ikke have lige meget at leve af. Jeg skal ikke komme dybere ind derpaa, men jeg vil haabe, at Spørgsmaalet maa blive overvejet i det eventuelle Udvalg, og kan vi saa ikke blive enige om en fast Maksimalgrænse, maa vi blive staaende ved Lovforslagets Affattelse. Det ærede Medlem fra Køge sagde, at den faste Grænse, som vi hidtil har haft — og som nu skal være 8,000 Kr. —, har været meget generende, ja, han brugte endog Udtrykket meget ødelæggende, for dem, der var over Grænsen. Det ærede Medlem nævnede et Eksempel, hvor en Andrager ønskede at oprette et Husmandsbrug paa en Jordlod paa 7 Tdr. Land, som var sat til 900 Kr. pr. Td. Land. Det er nu ikke saa forfærdelig højt, vi